

Oikeustieteen valintakoe 2016, tehtävien arvosteluperusteet

.....

TEHTÄVÄ 1. (0-10 p.)

Jaakko Ossa: Varallisuuden tuoton ja siirron verokohtelu, s. 116-177.

Vastaukset ja pisteytys:

1. Perintö- ja lahjaverolain alainen huojennussäännös. (1p.)
2. Lähtökohta on 40 prosenttia arvostamislain mukaisesta arvosta. (1p.)
3. Tutkitaan verovelvolliskohtaisesti. (1p.)
4. Ei rajoituksia sukulaissuhteen perusteella. (1p.)
5. Verovelvollisen pyynnöstä voidaan jättää maksuunpanematta ja pyyntö verohallinnolle on tehtävä ennen verotuksen toimittamista. (1p.)
6. Perintöön tai lahjaan sisältyy yritys tai sen osa ja verovelvollinen jatkaa kyseisessä yrityksessä yritystoiminnan harjoittamista. (1p.)
7. Sukupolvenvaihdoshuojennuksen jatkamiskriteeri täyttyy, kun henkilö käyttää tosiasiallista päätösvaltaa yrityksessä (1p.) TAI jatkajalla on asemansa perusteella henkilökohtainen vastuu tehdyistä päätöksistä. (1p.)
8. Yritysvarallisuudesta täytyy siirtää vähintään 10 prosenttia. (1p.)
9. Jos verovelvollinen luovuttaa pääosan yrityksestä tai sen osasta edelleen ennen kuin 5 vuotta kulunut perintö- tai lahjaverotuksen toimittamispäivästä, vero maksuunpannaan 20 prosentin korotuksella. (1p.)
10. Maksuunpanematta jätetyn veron määräämisen tai määrän suhteen ei ole harkinnanvaraa. (1p.)

.....

TEHTÄVÄ 2. (0-10 p.)

Jaakko Ossa: Varallisuuden tuoton ja siirron verokohtelu

Vastaukset ja pisteytys:

A.1 Rahastoyhtiö ilmoittaa verottajalle voitto-osuuden suuruuden. (1 p.)

A.2 Rahastoyhtiö tekee maksettavasta tuotosta ennakonpidätyksen ja maksaa veron suoraan verottajalle. (1 p.) s. 54

B.1 Lahjaveroa ei suoriteta tavanomaisesta koti-irtaimistosta joka on tarkoitettu lahjansaajan tai hänen perheensä henkilökohtaiseen käyttöön. (1p.)

B.2 Verovapaus ei kuitenkaan koske lahjaa, jonka arvo on yli 4000 €. Kumulointisäännös koskee ainoastaan yli 4000 € arvoisia lahjoja. (1 p.) s. 112

C.1 Ositus voidaan tehdä sopimusosituksena, jolloin puoliset sopivat osituksesta keskenään. (1 p.)

C.2 Ositus voidaan tehdä toimitusosituksena, jolloin osituksen toimittaa pesänjakaja. (1 p.) s. 123

D.1 Työnantajan ottamasta sairaanhoitovakuutuksesta saadut tulot ovat tietyin edellytyksin verovapaata tuloa. (1 p.)

D.2 Edellytyksenä on, että työntekijän vakuutuksesta saama etu on tavanomainen ja kohtuullinen (1 p.)

D.3 Oikeuskäytännön perusteella tavanomaisuutta ja kohtuullisuutta arvioidaan ottaen huomioon vakuutusmaksujen määrä sekä vakuutuksen kattavuus. (1 p.)

D.4 Kattavuutta arvioidaan korvattavuuden piiriin kuuluvien etujen laadun sekä maksettavan enimmäismäärän perusteella. Sillä toteutuuko vakuutustapahtuma, ei ole merkitystä. (1 p.) s. 72

.....

TEHTÄVÄ 3. (0-10 p.)

Kim Talus ja Sirja-Leena Penttinen: Johdatus Euroopan unionin oikeuteen

Vastaukset ja pisteytys:

A.1 Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi. (s. 36) (1 p.)

A.2 Silloin, kun on mahdollista valita usean tarkoituksenmukaisen toimenpiteen välillä, on valittava vähiten rajoittava toimenpide. (s. 36) (1 p.)

B.1 Toiminnan tavoitteita ei voida saavuttaa riittävällä tavalla jäsenvaltiotasolla. (s. 36) (1 p.)

B.2 Toiminnan tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. (s. 36) (1 p.)

(jos samassa lauseessa välissä oltava "ja", "sekä", tms. esimerkiksi "tai" on väärin à - 1 piste)

C.1 Lisäedellytyksenä on, että määräenemmistöön kuuluu vähintään viisitoista jäsenvaltiota. (s. 8) (1 p.)

C.2 Näiden jäsenvaltioiden yhteenlaskettu väestö on vähintään 65 prosenttia unionin väestöstä. (s. 8) (1 p.)

D.1 Jätettä ei enää katsota jätteeksi eikä siihen sovelleta jätteisiin liittyvää sääntelyä. (s. 116.) (1 p.)

D.2 Syntyneeseen tuotteeseen sovellettava sääntelykehikko on tämän jälkeen se kehikko joka sääntelee uuden tuotteen kaltaisia tuotteita yleisemmin. (s. 116.) (1 p.)

E.1 Kansainvälisoikeudelliset sopimukset, joihin EU on sitoutunut, ovat osa EU-oikeuden oikeuslähteitä. (s. 19) (1 p.)

E.2 Kansainvälisoikeudelliset sopimukset, joihin EU on liittynyt, näyttävät sijoittuvan EU:n normihierarkiassa primaarioikeuden ja sekundaarioikeuden väliin. (s. 19) (1 p.)

.....

TEHTÄVÄ 4. (0-10 p.)

Kim Talus ja Sirja-Leena Penttinen: Johdatus Euroopan unionin oikeuteen, s. 70–72.

Vastaukset ja pisteytys:

1. Perussopimuksessa käytetään kahta käsitettä rinnakkain: "tavaraa" ja "tuotetta". (1 p.)
2. Tavaroiden käsitettä ei ole määritelty perussopimuksessa. (1 p.)
3. Käsitteen sisällöllinen merkitys on muovautunut pääosin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä. (1 p.)
4. Tuomioistuin ei ole määritellyt käsitettä täsmällisesti tai tyhjentävästi. (1 p.)
5. Tavarankäsitettä on kaiken kaikkiaan tulkittava hyvin laajasti. (1 p.)
6. Tuomioistuimen mukaan perussopimuksen mukaisina tavaroina on pidettävä tuotteita, jotka voidaan arvioida rahassa. (1 p.)
7. Tuomioistuimen mukaan perussopimuksen mukaisina tavaroina on pidettävä tuotteita, jotka voivat sellaisenaan olla liiketoimien kohteena. (1 p.)
8. Tuomioistuimen mukaan vaihdannan kohteena olevan tuotteen arvolla ei ole merkitystä sen suhteen, katsotaanko sen kuuluvan "tavara"-käsitteen alaan. (1 p.)
9. Tuomioistuimen mukaan rajan yli liiketoimien toteuttamiseksi siirrettävät tavarat kuuluvat "tavara"-käsitteen alaan riippumatta liiketoimien luonteesta. (1 p.)
10. Tavarat ovat sanan yleisesti ymmärretyssä merkityksessä kosketettavissa olevia ja fyysisesti olemassa. (1 p.)

.....

TEHTÄVÄ 5. (0-10 p.)

Kim Talus ja Sirja-Leena Penttinen: Johdatus Euroopan unionin oikeuteen, s. 51–52.

Vastaukset ja pisteytys:

A.1 Rikotun oikeussäännön tulee antaa oikeuksia yksityisille. (1 p.)

A.2 Rikkomisen tulee olla riittävän ilmeinen. (1 p.)

A.3 Jäsenvaltiolle kuuluvan velvoitteen täyttämättä jättämisen ja yksityiselle aiheutuneen vahingon välillä on syy-yhteys. (1 p.)

B.1 Asioissa *Brasserie du pêcheur* ja *Factortame* tuomioistuin tarkensi, miten riittävän ilmeisen rikkomisen vaatimusta tuli arvioida: jäsenvaltion toiminnan on ylitettävä harkintavallalle asetetut rajat ilmeisesti ja vakavasti. (1 p.)

Tämän arvioinnissa tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

B.2 Rikotun oikeusnormin selkeys ja täsmällisyys. (1 p.)

B.3 Rikotussa oikeusnormissa kansallisille tai unionin toimielimille annetun harkintavallan laajuus. (1 p.)

B.4 Laiminlyönnin tai vahinkoa aiheuttaneen teon tahallisuus tai tahattomuus. (1 p.)

B.5 Mahdollisen oikeudellisen erehdyksen anteeksiannettavuus tai anteeksiantamattomuus. (1 p.)

B.6 Onko unionin toimielinten toiminta voinut vaikuttaa kansallisten toimenpiteiden tai menettelyiden laiminlyöntiin, toteuttamiseen tai ylläpitämiseen EU-oikeuden vastaisesti. (1 p.)

B.7 Tuomiossa todettiin myös, kuinka EU-oikeuden rikkominen on selvästi ilmeinen silloin, kun sitä on jatkettu jäsenyysveloitteiden laiminlyönnin toteavasta tuomiosta, ennakkoratkaisupyyntöä koskevasta tuomiosta tai asiaa koskevasta unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä huolimatta silloin, kun näiden tuomioiden perusteella kyseistä toimintaa on pidettävä unionin oikeuden rikkomisena. (1 p.)

.....

TEHTÄVÄ 6. (0-10 p.)

Jussi Tapani: Rikosvastuun perusteet

Vastaukset ja pisteytys:

Oikea rivi:

1. B
2. B
3. A
4. A
5. B
6. B
7. ABD
8. ABCD
9. AC (!)
10. ABD

Vastausten perustelut:

1. Suomalaisen kriminaalipolitiikan taustalla on näkemys siitä, että kriminalisoinnilla voidaan tavoitella ainoastaan yleisestävää vaikutusta. (s. 20)
2. Yleisestävän vaikutuksen yhtenä syntymekanismina pidetään pelotusvaikutusta eli välitöntä yleispreventiota. (s. 20)
3. Moraalinormien ja sosiaalisten pelisääntöjen omaksumisessa rangaistusuhka ei ole ensisijainen tai olennainen keino. (s. 21)
4. Viime kädessä ratkaisevaa on potentiaalisen rikoksentekijän oma käsitys sanktioiden ankaruudesta ja varmuudesta (subjektiivinen sanktioankaruus ja -varmuus). (s. 23)
5. Rangaistustason ankaroitaminen ei näyttäisi vähentävän rikollisuutta. (s. 24)
6. Rikosoikeusjärjestelmä vaikuttaa tehokkaasti niihin, jotka joka tapauksessa noudattavat normeja (lainkuuliaiset ihmiset), kun taas yleispreventio on tehoton silloin, kun sen vaikutusta kaivattaisiin. (s. 25)
7. Rangaistusjärjestelmän vaikutukset ovat tapaa luova, moraalialuova, moraalialuonnon ylläpitävä ja moraalialuonnon vahvistava vaikutus. (s. 21–22)
8. Kaikki vaihtoehdot ovat oikeita, katso tarkempi luettelo kirjasta. (s. 20)
9. Yleisestävän vaikutuksen mahdollistavat seikat ovat normintuntemus, sanktioankaruus sekä ihmisten suhtautuminen rangaistuksiin ja valvontaan. (s. 23)
Tehtäväkohdan a-vastausvaihtoehdossa oli valitettavasti kirjoitusvirhe ("normintuntemus"). Koska tehtävä edellytti kokelaalta erityistä tarkkuutta, tehtäväkohta poistettiin arvostelusta ja siitä annettiin kaikille kokelaille yksi piste.
10. Kiinnijäämisriski voidaan jaotella yleiseen eli objektiiviseen kiinnijäämisriskiin sekä yksilö- ja tilannekohtaiseen eli subjektiiviseen kiinnijäämisriskiin. (s. 23)

.....

TEHTÄVÄ 7. (0-10 p.)

Jussi Tapani: Rikosvastuun perusteet ja kokeessa jaettu materiaali

Vastaukset ja pisteytys:

- a) Säännökset: RL 8 luvun 1 § 2 § ja 17 § sekä RL 28 luvun 4 §, (1 p.)
Vanhentuu 3.5.2019 (loppuun mennessä) tai 4.5.2019 klo 00:00, (1 p.)
- Oikein vastaaminen on edellyttänyt rikosten yksiköimisen ymmärtämisen (s. 202 ja sama ilmaistu RL 8:2).
- b) Säännökset: RL 8 luvun 10 § ja RL 21 luvun 2 §, (1 p.)
Oikea vastaus: Pakoiltava lopun ikäänsä TAI elinkautinen vankeusrangaistus ei raukea TAI RL 8:10.2 soveltaminen (jos huomioinut RL 8:10.1 muutokset), (1 p.)
- c) Säännökset: RL 8 luvun 2 §, RL 21 luvun 8 § ja RL 23 luvun 2 § (1 p.)
Vanhentuminen alkaa 31.3.2015 ja 9.4.2015 (1 p.)
- Yhden pisteen on saanut myös, kun on vastannut säännökset ja vanhentumisen alkamisen oikein vain toisen rikoksen osalta (esim. RL 8:2 ja RL 23:2, vanhentuminen alkaa 31.3.2015)
- Oikein vastaaminen on edellyttänyt lainkonkurrenssin ymmärtämisen (s. 199).
- d) Säännökset: RL 8 luvun 1 §, 2 § ja 17 § sekä RL 20 luvun 7 § (1 p.)
Vanhentuminen eli syyte nostettava 8.10.2035 (loppuun mennessä) tai 9.10.2035 klo 00:00 (1 p.)
- e) Säännökset: RL 8 luvun 2 § ja 6 § sekä RL 28 luvun 4 § (1 p.)
Vanhentuu Kim 20 vuodessa ja Niko 20 vuodessa tai oikea päivämäärä 22.6.2035 (RL 8:17) (1 p.)
- Oikein vastaaminen on edellyttänyt osallisuuden ymmärtämisen (kirjassa s. 178–186).

.....

TEHTÄVÄ 8. (0-10 p.)

Jussi Tapani: Rikosvastuun perusteet ja kokeessa jaettu materiaali

Vastaukset ja pisteytys:

8 a)

- Anterolle voidaan lukea syyksi pahoinpitely (RL 21:5):
 - RL 21:5:n mukaan "joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa – –, on tuomittava pahoinpitelystä – –". Antero on menettelyllään tehnyt Jaakolle ruumiillista väkivaltaa. (1 p.)
 - Pahoinpitelytahallisuuden täyttymisestä ei jää epäselvyyttä.
 - § Anteron "on täytynyt mieltää" tekevänsä väkivaltaa Jaakolle, jolloin tuomioistuimen mukaan asiassa ei ole jäänyt varteenotettavaa tai järkevää epäilyä siitä, että tekijä olisi voinut välttää ymmärtämästä, mitä oli tapahtumassa. Antero ei ole myöskään kiistänyt tahallisuutta suhteessa väkivaltaan. (1 p.)
- Anterolle voidaan lukea syyksi kuolemantuottamus (RL 21:8):
 - RL 21:8:n mukaan "joka huolimattomuudellaan aiheuttaa toisen kuoleman, on tuomittava kuolemantuottamuksesta – –". Antero on huolimattomuudellaan aiheuttanut Jaakon kuoleman. (1 p.)
 - Tuottamuksen täytyminen.
 - § Tuomioistuimen mukaan Anteron menettelyyn on sisältynyt kielletty riski Jaakon kuolemasta ja tuo riski on myös realisoitunut, joten tuottamuksen objektiivinen aines täyttyy. (1 p.)
 - § Tuottamuksen subjektiivinen aines täyttyy, koska Anterolla oli sekä tilaisuus että kyky toimia toisin. (1 p.)
- Jotta oikeaan vastaukseen on voinut päätyä, on täytynyt ymmärtää, ettei lainkonkurrenssi sulje pois pahoinpitelyn (RL 21:5) ja kuolemantuottamuksen (RL 21:8) soveltamista samaan historialliseen tapahtumainkulkuun.
- Jos vastauksessa on tunnistettu pahoinpitelyn ja kuolemantuottamuksen soveltuvan Anteron menettelyyn mutta katsottu niiden olevan toisilleen vaihtoehtoisia tunnusmerkistöjä (lainkonkurrenssin estävän molempien lukemisen Anterolle syyksi), hakijalta on vähennetty yksi hänen a)-kohdasta ansaitsemansa piste.
- Jos Anteron syyksi on luettu muita rikoksia kuin pahoinpitely ja kuolemantuottamus, hakijalta on aina vähennetty yksi hänen a)-kohdasta ansaitsemansa piste jokaisesta virheellisesti syyksiluettusta rikoksesta.

8 b)

- Petos (RL 36:1)
 - RL 36:1:n mukaan "joka, hankkiakseen itselleen tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä – –, erehdyttämällä tai erehdystä hyväksi käyttämällä saa toisen tekemään – – jotakin ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa erehtyneelle – –, on tuomittava petoksesta". (1 p.)
 - § Objektiivisesti kyse on petoksesta. Ongelmana on, kenelle se voidaan lukea syyksi ja mistä osallisuusmuodosta silloin on kyse.
 - § Petoksen tunnistamisesta ansaitun pisteen on menettänyt, jos vastauksessa on katsottu menettelyn täyttävän myös jonkin toisen rikoksen tunnusmerkistön.

 - Välillinen tekeminen
 - likka on tahallaan yllyttänyt Markon petokseen. (1 p.)
 - Markolta puuttuu kuitenkin rikosoikeudellinen vastuuikä. (1 p.)
 - § Siksi hän välttää rikosoikeudellisen vastuun lukuun ottamatta rikokseen perustuvaa vahingonkorvausvelvollisuutta.
 - Tilanteissa, joissa yllytyksen kohteena on alle 15-vuotias, yllytys rangaistaan välillisenä tekemisenä. (1 p.)
 - likalle voidaan lukea syyksi välillisenä tekijänä tehty petos. (1 p.)

 - Pelkästä yllytyksen tunnistamisesta ei ole annettu pisteitä. Pisteiden saaminen on edellyttänyt myös sen tunnistamista, että yllytys johtaa tässä tilanteessa vastuuseen välillisenä tekijänä.
-